

Сребра у изобиљу, на двору фоке — како је изгледала Србија у доба Немањића

Од видоваН
- 14. септембра 2017.

Само један оклопник вредео је данашњих око 100.000 евра, а деспот Стефан их је имао 3.000. Стефан Немања је од Фридриха Барбаросе на поклон добио и две фоке.

Нема много народа који могу да се похвале круном старом 800 година. Многи би желели да им историја сеже толико дубоко у прошлост и упињу се да пронађу своје корене. Ако о томе не постоје историјске чињенице, измишљају историју.

Србији, с обзиром да се у Краљеву ових дана обележава 800 година од крунисања Стефана Првовенчаног, таква измишљања нису потребна. Код нас се ради о чињеницама.

Крунисање Стефана Првовенчаног била је тачка на дугу борбу коју су његов отац Стефан Немања и његови претходници водили за самосталност српске државе, објашњава историчар Радивој Радић.

Немања се испрва, док је Византијско царство било снажно, понашао као верни вазал, али од 1190. године, када је Царство запало у проблеме, Немања је кренуо у осамостаљење државе. Прво је изборио брак између ћерке византијског цара и свога сина **Стефана, који је као први странац добио титулу севастократора, најзначајнију после царске.**

„Србија је од средине 12. века све више јачала и постајала фактор који се није могао занемаривати. Она јесте била између чекића и наковња, између Угарске и Византије, али се полако ширила и налазила начина да се избори за неку врсту самосталности. Прво је то урадила у оквиру византијског круга тиме што је Стефан Првовенчани, поставши севастократор, ушао у византијски државни систем, а онда је Стефан, добијањем краљевске круне из Рима, стекао право међународно признање за српску државу“, каже Радић.

Оним што су учинили, Немањићи су ушли у српску националну митологију бришући све што је постојало пре њих, а свим потоњим српским владарима служили су као недостижни узор.

За две године очекује нас и обележавање још два значајна датума — 800 годишњица аутокефалности цркве и исто толико година од усвајања првог српског општег законика — Законоправила (Крмчије) Светог Саве.

Иако имамо тако далеку традицију, знање просечног Србина о немањићком периоду ипак је слабо и углавном се своди на реплику Милорада Мандића Манде из филма „Лепа села, лепо горе“ — док је енглески краљ јео рукама, наше племство је јело златним кашикама и виљушкама.

Дејан Стојиљковић, писац и теоретичар стрипа из Ниша, написао је неколико запажених књига инспирисан немањићком Србијом, неке у сарадњи са писцем Владимиром Кеџмановићем.

Историјска улога Немањића састоји се у томе што су они успоставили српску државу која је у дужем временском периоду функционисала, каже Стојиљковић.

„Ми сада имамо, већ дуже време, дисфункционалну државу, код нас данас систем не функционише. Звучи парадоксално, али у време Немањића држава је функционисала много боље него данас, иако је то био Средњи век“, каже Стојиљковић.

У односу на западне државе, српска држава је, према Стојиљковићевим речима, била напредна, била је, **захваљујући рудницима сребра, изузетно богата.**

„Као пример тога колико је био богат српски двор, може да послужи и податак да је Стефан Немања од Фридриха Барбаросе на поклон добио и две фоке. Не знам како је успео да их допреми, али српски племићи су могли и добро да се опреме. У почетку су дворови били од дрвета, а после су зидани од камена. Рецимо, **нишка тврђава била је врло богата и моћна, а смедеревска тврђава била је четврта такве врсте по величини у Европи**“, каже Стојиљковић.

О богатству српске властеле говори и податак, додаје Стојиљковић, да су племићи у својој служби имали и велики број оклопника, а, прерачунато у данашњи новац, опрема за оклопника са коњем била је вредна око 100.000 евра по човеку. Само је деспот Стефан Лазаревић у бици код Ангоре 1402. имао око три хиљаде оклопника.

Оружје је куповано у иностранству. Витезови су своје мачеве набављали из најбољих ковачница Европе — немачког Пасауа и шпанског Толеда. За разлику од европских витезова, српски су користили лакши оклоп и могли су лакше да маневришу на коњу, каже Стојиљковић.

До пре неколико година немањићка Србија није служила као инспирација уметницима. Тек понеки роман Добрила Ненадића или филм Здравка Велимировића, Здравка Шотре и Ватрослава Мимице могао је обичном човеку да дочара српски Средњи век.

Данас се, поред Стојиљковића и Кецмановића, немањићким периодом баве многи писци, сценаристи, редитељи и стрип аутори, тако да ће наше знање о том, можда најблиставијем периоду српске историје бити много приступачније обичном човеку.

Никола Јоксимовић